

ПОД- СЕКЦІЈА 4. Інновацiонна економiка.

Литвинчук І. Л.

Кандидат економiчних наук,
Житомирський нацiональний агроекологiчний унiверситет

РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ ВІНАХІДНИЦЬКОЇ АКТИВНОСТІ ЗАКЛАДІВ НААН УКРАЇНИ

Провiдною установою України у сферi наукового забезпечення розвитку галузей агропромислового комплексу є Нацiональна академiя аграрних наук (НААН), до складу якої входять понад три сотнi установ, органiзацiй i пiдприємств; з них 106–безпосередньо пiдпорядкованi НААН (в т.ч. 11 Нацiональних наукових центрiв, 52 інститути, 35 державних пiдприємств дослiдних господарств) та 195 – утворюють мережу наукових установ НААН (в т.ч. 37 дослiдних станцiй, 6 науково-дослiдних центрiв, 3 дослiднi поля, 135 державних пiдприємств дослiдних господарств) [1]. У структурi НААН функцiонують чотири вiддiлення (рис.1), фундаментальнi та прикладнi дослiдження у яких проводяться за наступною тематикою:

- Вiддiлення землеробства, мелiорацiї та механiзацiї: дослiджує закономірностi формування агроландшафтiв, способи рацiонального використання природних ресурсiв; розробляє науковi основи управлiння продуктивним потенцiалом агросистем, новiтнi технологiї з охорони, вiдтворення i пiдвищення родючостi ґрунтiв; удосконалює технологiчнi процеси i технiчнi засоби застосування наноматерiалiв та нанопрепаратiв для технiчного обслуговування i ремонту сiльськогосподарських машин та iн.
- Вiддiлення рослинництва: вивчає геноми рослин; використовує методи для створення нових високопродуктивних рослин з цiнними для людини господарськими властивостями; займається удосконаленням теоретичних основ селекцiї та впровадженням наукоємних технологiй виробництва органiчної рослинницької продукцiї; ресурсозберiгаючих технологiй виробництва i глибокої переробки продукцiї рослинництва та iн.
- Вiддiлення ветеринарної медицини та зоотехнiї: дослiджує особливостi процесiв живлення та обмiну речовин у високопродуктивних генотипiв тварин; вивчає закономірностi формування i реалiзацiї високопродуктивних ознак у сiльськогосподарських тварин пiд дiєю генетичних i паратипових факторiв; вивчає еволюцiйнi екогеографiчнi та епiзоотологiчнi закономірностi циркуляцiї збудникiв iнфекцiйних захворювань сiльськогосподарських тварин; вдосконалює iснуючi генотипи тварин, ресурсозберiгаючi технологiї виробництва i переробки продукцiї тваринництва; розробляє методи контролю безпечностi тваринницької продукцiї, високоефективнi засоби діагностики, профiлактики i лiкування хвороб та iн.

Таблиця 1

Динаміка подання заявок на винаходи та корисні моделі закладами Національної академії аграрних наук України у 2008-2012 рр.

Подано заявок	2008	2009	2010	2011	2012
Всього від юридичних осіб, од.	7582	7025	8141	8139	7853
Науковими організаціями академічного профілю:					
всього од.	1309	1417	1588	1484	1499
% від загальної кількості	17,3	20,2	19,5	18,2	19,1
Закладами НААН:					
всього од.	254	340	361	262	307
% від кількості заявок, поданих науковими організаціями академічного профілю	19,4	24,0	22,7	17,7	20,5
% від загальної кількості	3,4	4,8	4,4	3,2	3,9

Джерело: розраховано автором за даними веб-порталу Державної служби інтелектуальної власності України. Режим доступу: <http://sips.gov.ua/>

- Відділення аграрної економіки та продовольства: впроваджує новітні технології отримання високоякісних харчових продуктів; розробляє науково-методологічне забезпечення механізмів реалізації сталого розвитку сільських територій та основи інвестиційно-інноваційного розвитку наукоємної аграрної сфери; здійснює нормативно-методичне забезпечення інноваційного розвитку галузей агропромислового комплексу і формування аграрного ринку та ін.

З метою активізації науково-інноваційної діяльності, проведення робіт з оцінки, комерціалізації та використання об'єктів права інтелектуальної власності в мережі науково-дослідних установ НААН утворено 7 зональних науково-інноваційних центрів – Кримський, Північно-степовий, Південно-степовий, Лівобережно-лісостеповий, Правобережно-лісостеповий, Поліський, Карпатський–які здійснюють наукове забезпечення агропромислового виробництва відповідних регіонів, впровадження завершених наукових розробок, інноваційну діяльність та надають дорадчі послуги з питань ведення ефективного аграрного виробництва. У табл.1 наведено показники подання заявок на винаходи та корисні моделі науково-інноваційними центрами НААН протягом 2008-2012 років.

Найбільш активними в поданні заявок серед наукових установ, підпорядкованих НААН України, виявилися Національний науковий центр «Інститут механізації та електрифікації сільського господарства» (132 заявки за 5 років) та Національний науковий центр «Інститут експериментальної і клінічної ветеринарної медицини» (87 заявок за 5 років) [2].

Протягом 2008-2012 років закладами НААН зареєстровано 1469 охоронних документів на винаходи та корисні моделі (табл.2)

На рис.2 наведено порівняльні дані винахідницької активності НААН та

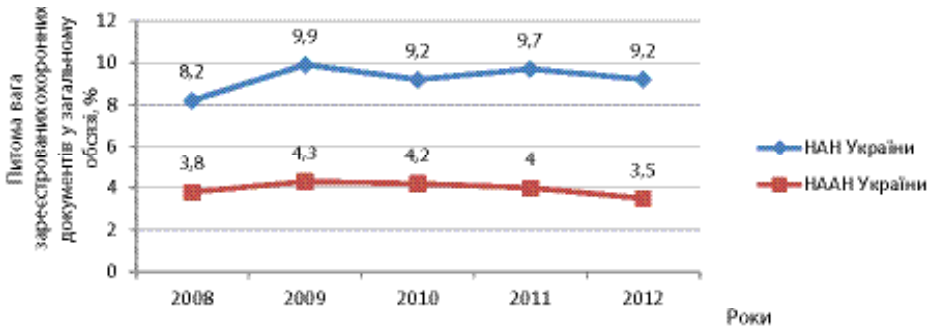
Таблиця 2

Динаміка реєстрації охоронних документів на винаходи та корисні моделі закладами Національної академії аграрних наук у 2008-2012 рр.

Зареєстровано охоронних документів	2008	2009	2010	2011	2012
Всього юридичними особами, од.	7701	6743	7305	7869	7496
Закладами НААН:					
всього од.	296	292	308	312	261
% від загальної кількості	3,8	4,3	4,2	4,0	3,5

Джерело: розраховано автором за даними веб-порталу Державної служби інтелектуальної власності

Рис.2. Порівняння динаміки винахідницької активності Національної академії наук та Національної академії аграрних наук України

Джерело: побудовано автором за даними веб-порталу Державної служби інтелектуальної власності України. Режим доступу: <http://sips.gov.ua/>

провідної наукової організації академічного сектора науки Національної академії наук України (НАН). Статистика свідчить про наявність негативної динаміки показників патентного розвитку у мережі НААН, що проявляється у зменшенні кількості зареєстрованих винаходів та корисних моделей: 3,5% загального обсягу у 2012 році проти 3,8% у 2008 році.

Проведений моніторинг дає можливість констатувати відсутність належної уваги з боку держави до проблем стимулювання інноваційного розвитку аграрного сектору. Перспективи ініціювання винахідницької активності суб'єктів національної інноваційної системи в першу чергу повинні пов'язуватись із вдосконаленням нормативно-правової бази, розбудовою інноваційної інфраструктури та розвитком ринку інтелектуальної власності.

Література

1. Матеріали веб-порталу Національної академії аграрних наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uaan.gov.ua/>
2. Матеріали веб-порталу Державної служби інтелектуальної власності України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sips.gov.ua/>